

Kalendár ochrany lesa

FEBRUÁR

Február je mesiacom, kedy je potrebné spracovať údaje o spotrebe prípravkov na ochranu rastlín. Odborný lesný hospodár je povinný podávať v zmysle vyhlášky 491/2011 Z.z. (Príloha 3) „Súhrnné údaje o spotrebe prípravkov na ochranu rastlín za rok“, ako aj „Súhrnné údaje o spotrebe pomocných prípravkov za rok“, podľa prílohy č. 16 k vyhláške 477/2013 Z.z. Príslušné tlačivá sú zverejnené aj na webovej stránke Lesníckej ochrany služby www.los.sk, OLH ich môže zaslať poštou na adresu LOS (Stredisko LOS SR, Lesnícka 11, 969 23 Banská Štiavnica), alebo elektronicke na adresu los@nlcsk.org do 15. 2. 2016.

V predjarnom období je čas na spracovanie projektov opatrení na zabezpečenie ochrany lesných porastov proti škodcom a projekty ochrany sadbového materiálu v lesných škôlkach, na nákup prípravkov na ochranu lesa. V tomto období je vhodné doplniť chýbajúce, resp. amortizované osobné ochranné pracovné prostriedky ako aj vyškoliť pracovníkov v technologických postupoch a predpisoch BOZP.

V tomto období je vhodný čas aj na vzdelávanie OLH, na internete je od minulého roku k dispozícii „Atlas škodcov“, ktorý je priebežne doplňaný. Podrobnejšie informácie nájdete priamo na stránke www.skodcoviadrevin.sk.

■ Podkôrny hmyz

Hlavnú pozornosť v priebehu zimného obdobia je potrebné venovať na vyhľadávanie a asanáciu stromov napadnutých podkôrnym hmyzom. Prednostne je potrebné asanovať najmä stromy, na ktorých nedošlo k opadaniu kôry, ale sú naletené podkôrníkmi. Najúčinnjším a najefektívnejším spôsobom je odkôrnenie týchto chrobačiarov priamo po vyťažení. Každá ďalšia manipulácia s neodkôrneným kmeňom prináša riziko opadávania kôry aj podkôrnym hmyzom, ktoré ostávajú naďalej v porastoch a za priaznivých klimatických podmienok môžu prežiť do jarného rojenia. V prípade, že v decembri, resp. januári vznikla

snehová alebo snehovo-vetrová kalamita, začína sa vo februári s jej urýchleným spracúvaním.

V borových porastoch sa kladú lapáky na lykokazy z rodu *Tomicus* (*Myelophilus*) a vrcholce sa použijú na lákanie lykožrúta vrcholcového *Ips acuminatus*. V nižších polohách sa ošetruje vhodným druhom insekticídu ihličnaté drevo, ktoré ostalo nevyvezené na skládkach v lese a hrozí jeho napadnutie drevokazom čiarkovaným *Xyloterus lineatus*. Začína sa s rozmiestňovaním a inštaláciou feromónových lapačov na drevokaza čiarkovaného (zatiaľ ešte bez feromónového odparníka).

Tak ako v predchádzajúcom mesiaci je v porastoch so zastúpením duba čas na odstraňovanie chrobačiarov podkôrnika dubového *Scolytus intricatus* z porastov, pálenie haluziny a zvyškov po ťažbe.

■ Listožravý a cicavý hmyz

Počas februára je možné vykonať posledné kontroly početnosti mníšky veľkohlavej *Lymantria dispar*. Kontrola sa vykonáva Turčekovou metódou. Súčasne sa v dubových

Foto 1: Chradnutie borovicových porastov v roku 2015.

Foto 2: Po desiatich rokoch od vetrovej kalamity v Tatrách.

porastoch pokračuje aj v zisťovaní populačnej hustoty obalovačov.

Na miestach zvýšeného výskytu obalovača *Rhyacionia buoliana* môžeme vykonať i v tomto mesiaci kontrolu jeho početnosti (prezimujúcich húseníc). Február je ideálny čas na kontrolu početnosti prezimujúcej populácie rúrkovčeka smrekovcového *Coleophora laricella*. Treba odobrať vzorníkové vetvy a stanoviť početnosť škodcu. O určenie škodcu a pomoc pri stanovovaní stupňa napadnutia vzorníkov je možné požiadať Lesnícku ochranársku službu.

■ Hubové ochorenia drevín

Vzhľadom na možnosť prenosu hubových ochorení treba výchovné zásahy prednostne vykonávať mimo vegetačného obdobia. V porastoch počas zimného obdobia vykonávame asanačné ťažby, zamerané na odstraňovanie stromov napadnutých hubovými patogénmi. Pozornosť je potrebné venovať ochoreniam s tracheomykóznymi príznakmi najmä v dubových porastoch. Tak ako v predchádzajúcom mesiaci, vo výsadbách topoľov a v jaseňových mladinách odporúčame vykonať asanáciu silno napadnutých jedincov najmä vo vzťahu k výskytu dotochízy topoľovej

(*Cryptodiaporthe populea*) a v jaseňových huby *Hymenoscyphus fraxineus* (anam. *Chalara fraxinea*).

■ Lesné škôlky

Vykonávajú sa rovnaké práce ako v januári. Nebezpečenstvom pre semená listnáčov vysiatych v jesennom období je príchod teplejšieho počasia, bez snehovej pokrývky. V tom prípade môžu semená začať klíčiť a po opätovnom príchode mrazivého počasia zamrznúť. Výsev možno chrániť zväčšením hrúbky „zásypky“ materiálom, ktorý dobre izoluje (napr. piliny). S príchodom jari však túto vrstvu treba opatrne odstrániť.

Na semenáčikoch a sadenicích borovice sosny sa môže hnédnutím ihličia začať prejavovať minuloročná infekcia hubami z rodu *Lophodermium*, ktoré spôsobujú sypavku.

V tomto období je však už akýkoľvek chemický postrek neúčinný. Ak sa sypavka v škôlke objaví na jar, opadané ihlice treba mechanicky odstrániť a pripraviť chemické ošetrovanie borovicových záhonov na jarne a letné mesiace.

Vo februári dokončujeme odobranie prútov z hlavových škôlok určených na výrobu rezkov. Prúty zrezávame len z topoľových hláv

Foto 3: Včas odkôrnená smreková gulatina zabezpečuje ochranu pred podkôrníkmi.

v dobrom kondičnom a zdravotnom stave, bez príznakov mechanického poškodenia a napadnutia dotichí-zou topoľovou (*Cryptodiaporthe populea*).

■ Ochrana pred zverou

Vykonávame prikrmovanie zveri, priebežne kontrolujeme stav oplôtkov, najmä vo vzťahu k možnému poškodeniu zverou, prípadne mechanickým poškodením spadnutými stromami a pod.

Táto publikácia vznikla vďaka podpore Agentúry na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-14-0567 „Informačný a varovný systém pre invázne organizmy v lesnom a urbánnom prostredí“, APVV-0707-12 pre projekt Výskum vplyvu disturbanč-

ných faktorov na dlhodobý vývoj zdravotného stavu lesov Slovenska“. Tento článok vznikol vďaka podpore projektu č. 08V0301 „Výskum a vývoj pre inovácie a podporu konkurencieschopnosti lesníckeho sektora“, financovaného z prostriedkov štátneho rozpočtu MPRV SR.

Roman Leontovýč,
Andrej Kunca, Milan Zúbrik,
Juraj Galko, Andrej Gubka,
Jozef Vakula, Slavomír Rell,
Christo Nikolov, Bobdan Konôpka,
Valéria Longauerová,
Peter Kaštier, Miriam Maľová,
Slavomír Findo

Foto: R. Leontovýč (1, 2),
A. Kunca (3)